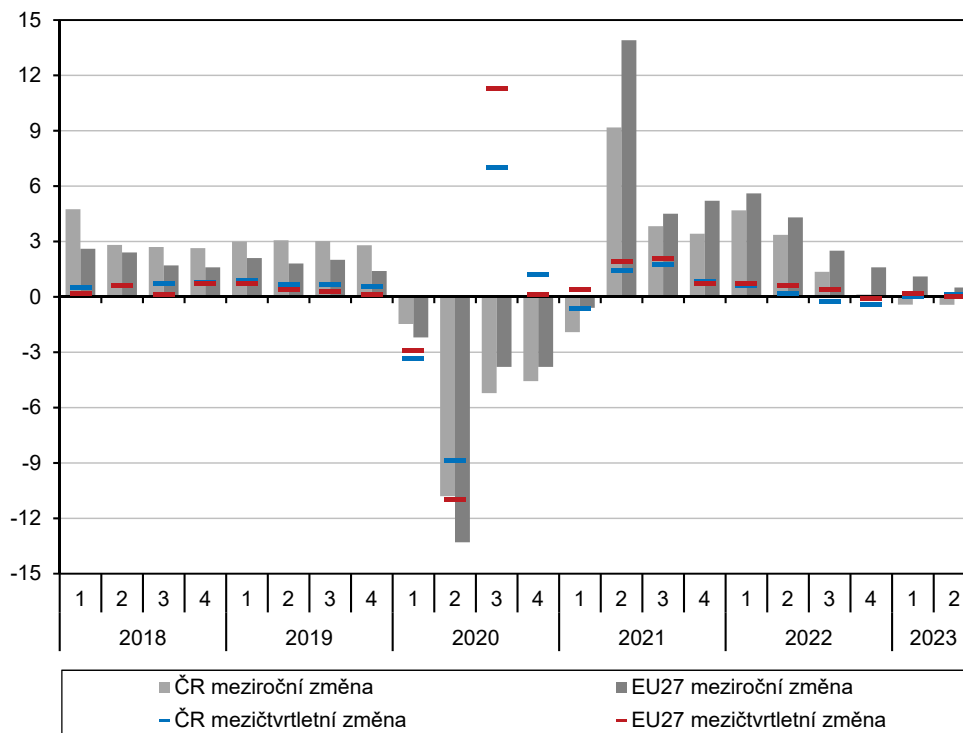

2. Souhrnná výkonnost

Česká ekonomika se držela blízko mezičtvrtletní stagnace.

Ve 2. čtvrtletí 2023 pokračovala mezičtvrtletní stagnace hrubého domácího produktu (HDP), když česká ekonomika vzrostla jen o 0,1 %¹. Mezičtvrtletní tempo se tak blízko nuly drží již pět kvartálů. Popsaný přírůstek je výsledkem působení protichůdných faktorů. Na mezičtvrtletní dynamiku HDP působila silně negativně změna zásob. Na druhé straně trvalo pozitivní působení zahraniční poptávky, vládní spotřeby a došlo k oživení investiční aktivity, především té spojené s investicemi podniků. Po šesti poklesech mezičtvrtletně také vzrostla spotřeba domácností. Meziročně se ve 2. čtvrtletí HDP snížil o 0,4 % a klesl tak podruhé v řadě. Klesala spotřeba domácností a zásoby. Pozitivně naopak působila zahraniční poptávka, investiční aktivita a vládní spotřeba.

Graf č. 1 HDP (objemové indexy, očištěno o sezónní a kalendářní vlivy, v %)

Zdroj: ČSÚ, Eurostat

Hrubý domácí produkt v EU mezičtvrtletně stagnoval.

V celé Evropské unii HDP ve 2. čtvrtletí mezičtvrtletně stagnoval a meziroční nárůst zpomalil na 0,4 %². Podle dostupných údajů většina ekonomik EU meziročně i mezičtvrtletně rostla. Nejvíce se meziročně zvyšoval HDP na Maltě (3,9 %), v Řecku (2,7 %) a v Rumunsku (2,7 %). Česko patřilo k menšině zemí s meziročním poklesem HDP. Nejvíce HDP klesl v Estonsku (-3,0 %), v Maďarsku (-2,3 %) a v Polsku (-1,4 %). Z pohledu mezičtvrtletního vývoje se Česko pohybovalo v rámci průměru EU. Nejvíce mezičtvrtletně narostl HDP v Litvě (2,9 %), Slovinsku (1,4 %) a Řecku (1,3 %). Naopak HDP výrazně klesl v Polsku (-2,2 %), Švédsku (-0,8 %) nebo Rakousku (-0,7 %). Pohled na oblast střední Evropy ukazuje celkové zpomalení regionu. Kromě Polska, Česka a Rakouska meziročně mírně klesl HDP i v Německu (-0,1 %, německá ekonomika mezičtvrtletně stagnovala). Naproti tomu Slovensko dosáhlo meziročního přírůstku 1,3 % a mezičtvrtletního 0,4 %. Co se týká velkých evropských ekonomik, vývoj ve 2. čtvrtletí byl různorodý. Mezičtvrtletně se zvyšoval HDP ve Francii (0,5 %) a

¹ Vývoj HDP, hrubé přidané hodnoty a jejich složek je vyjádřen prostřednictvím objemových indexů (tj. očištěn o vliv cen) a po očištění o sezónní a kalendářní vlivy. Údaje jsou platné k 29. 8. 2023.

² Data za Lucembursko nebyla dostupná.

Španělsku (0,4 %). Naproti tomu německá ekonomika stagnovala (a v předchozích dvou kvartálech mezičtvrtletně klesala) a Itálie klesla o 0,4 %.

Mzdy a platy meziročně reálně klesly.

Objem mezd a platů vyplacených zaměstnancům ve 2. čtvrtletí meziročně nominálně vzrostl o 8,0 % při celkovém růstu zaměstnanosti o 0,8 %³. Dynamika tak mírně zpomalila ve srovnání s předchozím čtvrtletím. Vzhledem k pokračujícímu cenovému růstu ale mzdy a platy reálně klesly o 1,9 %⁴. Nejvíce meziročně rostly mzdy a platy v činnostech v oblasti nemovitostí (18,2 % při růstu zaměstnanosti o 0,6 %), v peněžnictví a pojišťovnictví (10,1 %, zaměstnanost o 1,8 %), v profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (9,6 %, zaměstnanost o 1,6 %), ve veřejné správě a obraně, vzdělávání, zdravotní a sociální péči (8,3 %, zaměstnanost byla vyšší o 2,2 %), v informačních a komunikačních činnostech (8,1 %, zaměstnanost o 2,6 %) a ve stavebnictví (8,1 %, zaměstnanost o 2,7 %). Podprůměrný byl meziroční růst objemu mezd a platů v průmyslu (7,8 %, zaměstnanost jako v jediném odvětví meziročně klesla o 0,6 %), v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství (6,7 %, zaměstnanost o 0,2 %), v ostatních činnostech⁵ (6,4 %, zaměstnanost rostla o 1,0 %) a v zemědělství, lesnictví a rybářství (5,9 %, zaměstnanost o 0,7 %).

Nominální mzdy a platy mezičtvrtletně klesly v zemědělství, lesnictví a rybářství a v ostatních činnostech.

Mezičtvrtletně se mzdy a platy zvýšily o 1,0 % při stejném navýšení zaměstnanosti. Reálně se mzdy a platy zvýšily mezičtvrtletně o 1,2 %. Ve 2. čtvrtletí došlo k nejvýraznějšímu oživení objemu mezd a platů v peněžnictví a pojišťovnictví (5,4 % při stagnaci zaměstnanosti), ve veřejné správě a obraně, vzdělávání, zdravotní a sociální péči (1,6 % při poklesu zaměstnanosti o 0,1 %), a v informačních a komunikačních činnostech (1,4 % při poklesu zaměstnanosti o 1,9 %). Nad celkovým průměrem byl také přírůstek objemu mezd a platů v profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (1,1 % při růstu zaměstnanosti o 0,5 %). Mírněji rostly mzdy a platy v průmyslu (0,9 % při růstu zaměstnanosti o 1,2 %), ve stavebnictví (0,3 %, zaměstnanost o 0,1 %) a v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství (0,1 % při výrazném růstu zaměstnanosti o 2,7 %). Mzdy a platy stagnovaly v činnostech v oblasti nemovitostí, kde zaměstnanost rostla o 1,0 % a klesaly v zemědělství, lesnictví a rybářství (-0,3 % při růstu zaměstnanosti o 0,8 %) a v ostatních činnostech (-1,8 % při růstu zaměstnanosti o 2,5 %).

Domácí spotřeba poprvé po šesti čtvrtletích poklesů mezičtvrtletně rostla.

Spotřeba meziročně klesla o 2,0 % a propad se tak zmírnil. Ve směru meziročního poklesu HDP spotřeba celkem přispívala -1,2 p. b.⁶. Snížení jde výhradně na vrub spotřebě domácností, která byla nižší o 4,5 %. Naopak vládní spotřeba meziročně vzrostla o 3,3 %. Po šesti čtvrtletích nepřetržitých poklesů došlo k mezičtvrtletnímu nárůstu spotřeby o 0,3 %. Zvýšila se spotřeba domácností (0,2 %) i vlády (0,3 %). Ve směru mezičtvrtletního růstu spotřeby domácností nejvíce působily výdaje na krátkodobou spotřebu⁷, které byly mezičtvrtletně vyšší o 1,0 %. Meziroční propad se zmírnil, ale krátkodobá spotřeba stále hluboce zaostávala (-6,1 %). Spotřeba služeb ve 2. čtvrtletí prakticky stagnovala (+0,2 % mezičtvrtletně) a meziročně byla nižší o 1,6 %. Šlo o první meziroční pokles od začátku roku 2021. Spotřeba trvanlivého zboží (střednědobé i dlouhodobé spotřeby) ve 2. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně klesala (o 3,6 % u dlouhodobé spotřeby a o 2,0 % u střednědobé). Meziročně klesly výdaje na statky dlouhodobé spotřeby o 3,6 %, zatímco u střednědobé spotřeby pokles dosáhl 7,3 %.

³ Zaměstnanost v pojetí národních účtů (osoby), údaj je sezónně očištěn.

⁴ Do reálného vyjádření převedeno s pomocí deflátoru spotřeby domácností.

⁵ Tato sekce zahrnuje činnosti organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů, opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost a řadu jiných osobních služeb (kosmetické, kadeřnické apod.).

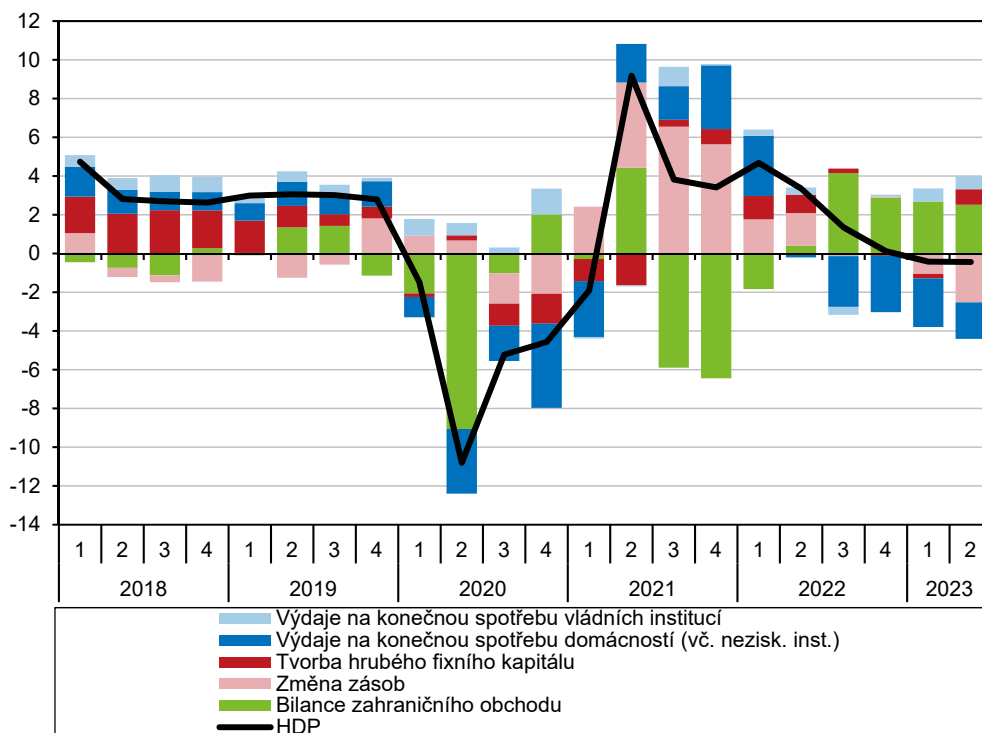
⁶ Příspěvky ke změně HDP po vyloučení dovozu pro konečné užití.

⁷ Údaje o spotřebě dle trvanlivosti jsou v domácím pojetí.

Vývoj investic nepřímo ukazuje na zvýšenou investiční aktivitu podniků.

Výdaje na tvorbu hrubého kapitálu byly ve 2. kvartálu meziročně nižší o 5,8 %, což představuje prohloubení poklesu oproti předchozímu čtvrtletí. Tvorba hrubého kapitálu celkem k poklesu HDP přispěla -1,7 p. b. Mezičtvrtletně se výdaje na tvorbu hrubého kapitálu snížily o 1,9 %. Samotné výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (investiční aktivita) ale vzrostly meziročně o 2,5 % a mezičtvrtletní oživení dosáhlo 3,4 %. Celkový pokles tvorby hrubého kapitálu byl tedy způsoben změnou zásob. Pokračovalo totiž postupné rozpouštění zásob patrné již na konci loňského roku⁸. Mezičtvrtletní oživení investiční aktivity ve 2. čtvrtletí z největší části podpořily výdaje na ICT a ostatní stroje a zařízení (růst o 8,8 %) a dále zvýšení investic do dopravních prostředků a zařízení (14,5 %). Nepřímo tak lze usuzovat na oživení investiční aktivity nefinančních podniků, které těmto položkám dominují. Tyto dvě kategorie velmi silně rostly také meziročně (ICT a stroje o 13,5 % a dopravní prostředky o 16,2 %). Mezičtvrtletně vyšší byly také výdaje na produkty duševního vlastnictví (2,8 %). Ty ale v meziročním pohledu zaostávaly o 1,5 %, na čemž má podíl mezičtvrtletní propad v minulém čtvrtletí i vysoká srovnávací základna loňského roku. Ve 2. čtvrtletí trvala nepříznivá situace v oblasti investic do staveb. Investice do obydlí byly mezičtvrtletně nižší o 3,0 %. Po dvou oživeních tedy opět došlo k poklesu. Reálná úroveň investic do obydlí se tak vlivem opatrnosti, slábnoucí kupní síly domácností a úrokového prostředí dostala na úroveň roku 2016. Meziročně byly investice do obydlí nižší o 9,1 %. Ve 2. čtvrtletí byly potřetí v řadě nižší také investice do ostatních budov a staveb (-1,9 %), kam spadají vládní investice do infrastruktury i podnikové investice do výrobních budov apod. Meziročně zde investice klesly o 3,0 %.

Graf č. 2 Příspěvky výdajových složek k reálné změně HDP* (objemové indexy, meziroční růst, příspěvky v p. b., HDP v %)

Zdroj: ČSÚ
* po vyloučení dovozu pro konečné užití

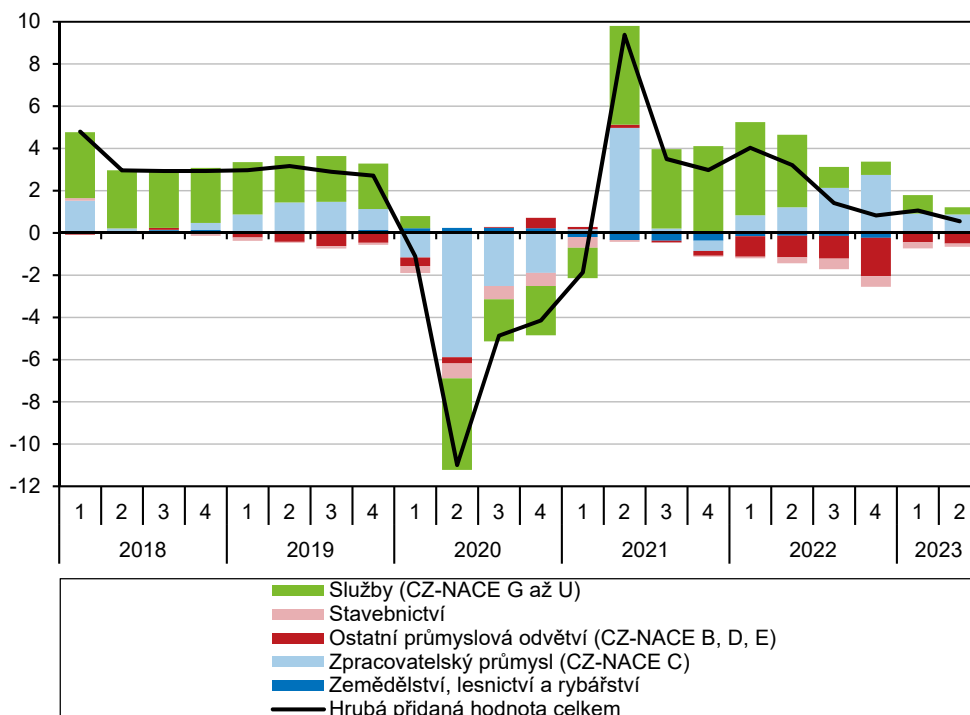
⁸ Změna zásob (v běžných cenách a sezónně neочиštěná) dosáhla loni ve 2. čtvrtletí 108,5 mld. korun. Zásoby se zvyšovaly pod vlivem rostoucích zásob nedokončené produkce a součástek pro průmyslovou výrobu, zásobením plynem i zásob zboží v maloobchodě. V letošním 2. čtvrtletí změna zásob dosáhla 57,1 mld. korun.

Bilance zahraničního obchodu se výrazně meziročně zlepšila.

Vývoz zboží a služeb⁹ se 2. čtvrtletí poprvé od 3. čtvrtletí 2021 mezičtvrtletně snížil (-0,5 %). Zatímco export zboží vykazoval stagnaci potřetí v řadě, u vývozu služeb došlo k propadu o 2,9 %. Dynamika dovozu již více než rok zaostává za exportem a podobně se ve 2. čtvrtletí týkal importu výraznější propad (-1,2 %), a to v případě zboží i služeb. Klesající import zčásti souvisí s nižší domácí spotřebitelskou poptávkou. Zároveň ale nelze nevnímat ochlazení v části domácího průmyslu. Meziroční růst exportu zboží a služeb ale pokračoval (4,5 %) a mírně vyšší byl i jejich dovoz (0,8 %). Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami (sezónně očištěná) ve 2. čtvrtletí 2023 dosáhla přebytku 100,9 mld. korun. Kladné saldo se meziročně výrazně zlepšilo o 101,0 mld., prakticky zcela vlivem rostoucího přebytku obchodu se zbožím. Celkem meziroční zlepšení bilance přispělo k růstu HDP 2,5 p. b. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami se podruhé v řadě zlepšila i mezičtvrtletně.

Graf č. 3 Příspěvky odvětví k reálné změně HPH (objemové indexy, meziroční příspěvky v p. b., HPH v %)

Zdroj: ČSÚ

Hrubá přidaná hodnota mezičtvrtletně klesla a meziročně rostla.

Hrubá přidaná hodnota (HPH) ve 2. čtvrtletí 2023 mezičtvrtletně klesla o 0,2 % a meziročně byla vyšší o 0,6 %¹⁰. Meziročně k růstu HPH výrazně přispíval průmysl jako celek (růst HPH o 1,5 %), ale z bližšího pohledu je opět patrné, že za tím výhradně stojí dobré výkony ve zpracovatelském průmyslu (3,8 %). Ten je silně propojen se zahraniční poptávkou a především výroba motorových vozidel a navazující obory přispívají k jeho příznivému vývoji. Různorodý byl také vývoj ve službách. V uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství, které je silně propojeno s domácí spotřebou, HPH meziročně klesla o 1,3 %. Pokles se týkal i peněžnictví a pojišťovnictví (-1,1 %), činností v oblasti nemovitostí (-0,2 %) a ostatních činností (-0,4 %). Naopak výrazně rostla HPH v informačních a komunikačních činnostech

⁹ Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB). Bilance zahraničního obchodu v běžných cenách a po sezónním očištění.

¹⁰ Výrazný rozdíl mezi dynamikou HDP a HPH byl způsoben vlivem různého ocenění HDP a HPH. Hrubá přidaná hodnota je oceněná v základních cenách, zatímco HDP je vyjádřen ve skutečných cenách. Aktuálně se v těchto rozdílech projevují dotace zachycující stropy cen elektřiny. Ty byly ve 2. kvartálu meziročně vyšší (takže meziroční růst HDP ve srovnání s HPH tlumily), ale mezičtvrtletně jejich objem klesl (a s tím dynamika HDP předběhla HPH). K meziročnímu rozdílu mezi HDP a HPH také přispívaly v souvislosti s propadající se spotřebou klesající daňové výnosy.

(5,6 %) a vyšší byla i v profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (1,6 %) navázaných na podnikovou sféru. Posedmé v řadě meziročně klesla HPH ve stavebnictví (-2,7 %). Také ve směru celkového mezičtvrtletního růstu HPH výrazně působil zpracovatelský průmysl (navýšení o 1,0 %). V celém průmyslu se ale HPH zvyšovala mezičtvrtletně jen o 0,2 %. Ve stavebnictví došlo k drobnému mezičtvrtletnímu nárůstu HPH o 0,2 %. Ze služeb HPH mezičtvrtletně rostla jen v peněžnictví a pojišťovnictví (2,5 %) a mírně také v profesních, vědeckých, technických a administrativních činnostech (0,3 %) a ostatních činnostech (0,4 %). Mezičtvrtletně klesla HPH v uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství (-1,0 %) a činnostech v oblasti nemovitostí (-1,0 %). V případě informačních a komunikačních činností HPH v zásadě stagnovala (-0,1 %).

